

SYLLABUS

1. Puni naziv nastavnog predmeta:

METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA U FILOZOFIJI I SOCIOLOGIJI

2. Skraćeni naziv nastavnog predmeta / šifra:**3. Ciklus studija:**

1

4. Bodovna vrijednost ECTS:

5

5. Status nastavnog predmeta: Obavezni Izborni**6. Preduslovi za polaganje nastavnog predmeta:**

Ispunjene predispitne obaveze o čemu odlučuje predmetni profesor

7. Ograničenja pristupa:

Neispunjene predispitne obaveze o čemu odlučuje predmetni profesor

8. Trajanje / semestar:

1

7

9. Sedmični broj kontakt sati:

9.1. Predavanja:

3

9.2. Auditorne vježbe:

1

9.3. Laboratorijske / praktične vježbe:

0

10. Fakultet:

Filozofski fakultet

11. Odsjek / Studijski program:

Filozofija-Sociologija

12. Odgovorni nastavnik:

Dr. sc. Zlatan Delić, vanredni profesor

13. E-mail nastavnika:

zlatan.delic@untz.ba

14. Web stranica:

www.untz.ba

15. Ciljevi nastavnog predmeta:

Postoji više ciljeva koje bismo trebali postići ispravnim izučavanjem metodologije istraživanja u Filozofiji i Sociologiji. Prvo i osnovno, znanstveno proučavanje metodologije, odnosno poučavanje o metodologiji i konkretnim metodama i tehnikama istraživanja - može imati smisla jedino ako se tim područjem bavimo u širem kontekstu teorijsko-kritičkog i filozofskog nasljeđa: to jest, onda kada teoriji pristupamo kao živoj praksi pažljivog čitanja i pisanja, a metodologiju poimamo i na djelu primjenjujemo kao „teoriju prakse“ (Bourdieu), praktičnu istraživačku aktivnost bez koje nije moguće bavljanje znanostima, i bez koje ni moguće čak ni teorijski ispravno postavljanje, identificiranje ili obrazlaganje znanstvenih pitanja u bilo kojem području humanističkih ili društvenih znanosti. Metodologija se dodiruje sa teorijom znanosti i teorijom spoznaje, i znatno je šire i kompleksnije područje od metodike nastavne prakse ili tehnike prikupljanja podataka.

16. Ishodi učenja:

Metodologija istraživanja u Filozofiji i Sociologiji postavlja gotovo presudno važna pitanja, koja se tiču ne samo konkretnih metoda i tehnika istraživanja, kao konkretnih istraživačkih praksi koje se provode ili bi se, normativno iskazano, trebale provoditi unutar racionalno organiziranih znanstvenoistraživačkih institucija i instituta - nego se upravo u znaku filozofski i sociološki obrazložene (objašnjene) metodologije istraživanja formuliraju, diskutiraju, opravdavaju, i stalno iznova preispituju, racionalni kriteriji za mjerenje, analizu, evaluaciju i samoevaluaciju znanja i evaluaciju ukupnih ishoda učenja unutar svih društvenih znanosti kao i unutar globalnog društva znanja i vještina kao cjeline interakcija. Ishodi učenja metodologije, kao i ishodi učenja o metodama i metodologiji istraživanja, tiču se znanosti kao i društvenih i javnih ishoda učenja, a ovisni su o postavljanju ciljeva svih društveno relevantnih istraživanja u kojima jedno društvo uči o samome sebi redeskribirajući vlastite pretpostavke na temelju kojih opisuje smisla vlastite opstojnosti u vremenu i prostoru. Ishodi učenja metodologije ovisni su ne samo o načinima formalnog definiranja ishoda, nego od stvarnih ishoda učenja koji se pokazuju u praksi. Metodologija dakle nije zamrzuto polje vječnih definicija i koncepcija znanja, znanosti i istraživanja, nego dinamično područje traganja za pouzdanim načinima izbora znanstvenih metoda, te je utoliko najvažnije područje primjene znanosti.

17. Indikativni sadržaj nastavnog predmeta:

Definiranje osnovnih pojmova: znanje, znanost, teorija, praksa, teorija prakse, filozofija društvenih znanosti, scientizam, klasifikacija i kvantifikacija metoda i tehnika; činjenice; konstrukcionizam; holizam, triangulacija, naturalizam, esencijalizam, antiesencijalizam; vrijednosna neutralnost; kvantofobija, kvantofrenija, povijest kvalitativnih istraživanja; (ne)sigurnost znanja, znanstvena racionalnost, osiguranje kvaliteta, izvrsnost, transparentnost, faze istraživanja, pluralizam, multiparadigmatske znanosti, kritička analiza diskursa, dvostruka hermeneutika, sociološka imaginacija; fronezis, refleksivnost, kritika; osnovne karakteristike znanstvene metode (objektivnost, pouzdanost, preciznost, sistematičnost, općenitost); kontekst istraživanja i istraživača; govorni činovi (J. L. Austin; W. V. O. Quine; D Davidson; P. F. Strawson) ; značenje kao činjenje djela riječima (doing things with words); korporativizacija istraživanja; evaluacija (interna i eksterna) znanosti i istraživanja, kvazimetodologija, akreditacija visokoškolskih ustanova (javnih i privatnih); globalno društvo znanja, vještina i informacija; znanosti, ideologije i "tržište rada"; važnost (socijalne) epistemologije; paradoksi beskonačnosti u filozofiji matematike; geoeptemologija bosanskog okruženja; simboličko i stvarno nasilje; istina, laž; dogma; mit; misticizam; primjena specijaliziranih kompjuterskih programa u društveno-znanstvenim istraživanjima (SAS, SPSS, AQUAD, ATLAS, EXCEL...)

18. Metode učenja:

Planirane su sljedeće aktivnosti učenja: čitanje obavezne, preporučene i dodatne preporučene literature. Prethodne pripreme, odnosno kratko upoznavanje sa nastavnim konceptima iz sadržaja predmeta prije predavanja; redovno dolaženje na predavanja i vježbe; fokusirane metodološke rasprave: tematski dijalozi na predavanjima i vježbama; kritičko promišljanje veze između filozofije društvenih znanosti, metodologije socioloških istraživanja, socijalnih problema, definiranja socijalnih problema, ciljeva i očekivanih rezultata istraživanja mijenjajućeg karaktera društvene stvarnosti u kojoj živimo. Kao konkretne prakse učenja preferiraju se čitanje literature u kontekstu važnosti filozofije, sociologije i metodologije; prikupljanje i obrada podataka u kontekstu logike imenovanja, posjete istraživačkim institutima, vježbanje argumentiranog dokazivanja i opovrgavanja stavova; razumijevanje i tumačenje tema iz metodologije; kompariranje i diseminacija značenja koncepata, pojmova i empirije iz individualnih seminarskih radova.

19. Objašnjenje o provjeri znanja:

Seminarski rad, Angažman na predavanjima i vježbama, Završni i parcijalni ispiti.

Na predispitnim obavezama (u toku slusanja predmeta) studenti mogu ostvariti max 50 bodova (15 za seminarski rad, 5 na nagažman na nastavi i vježbama i 2x15 bodova na parcijalnim ispitima). Na završnom i/ili popravnom ispitu studenti mogu ostavriti 50 bodova (pismeno i/ili usmeno).

20. Težinski faktor provjere:

- a) ocjena 5 (pet), opisno "ne zadovoljava", slovno "F" za ostvarenih 0-53 boda
- b) ocjena 6 (šest) opisno "dovoljan", slovno "E" za ostvarenih 54-63 boda
- c) ocjena 7 (sedam) opisno "dobar", slovno "D" za ostvarenih 64-73 boda
- d) ocjena 8 (osam) opisno "vrlodobar", slovno "C" za ostvarenih 74-83 boda
- e) ocjena 9 (devet) opisno "izvanredan", slovno "B" za ostvarenih 84-93 boda
- f) ocjena 10 (deset) opisno "odličan", slovno "A" za ostvarenih 94-100 bodova.

21. Osnovna literatura:

- Lavić, S. Metodološke rasprave, Fakultet političkih nauka, Sarajevo, 2014.
- Kuba, L. Koking, Dž. Metodologija izrade naučnog teksta, CID, Podgorica, 2003.
- Društvo i znanje (priredili Dušan Marinković i Dušan Ristić), Mediterran , Novi Sad, 2015
- Šic. A Problem društvene stvarnosti, Mediterran, Novi Sad, 2012.
- Mejovšek, M. Metode znanstvenog istraživanja u društvenim i humanističkim znanostima, SLAP, Zagreb, 2007. godine
- Elster, J. Kako objasniti društveno ponašanje, Službeni glasnik, Beograd, 2004
- Lavić, S.Pluralistička racionalnost, DES, Sarajevo, 2004
- Haralambos, M. / Holborn, M.Sociologija – Teme i perspektive, Golden marketing, Zagreb, 2002. (Poglavlje o Metodologiji, str. 934-1031)
- Delić. Z. Sociologija, "Off-Sett", Tuzla, 2010 (str. 9-112)
- Durkheim, E. Pravila sociološke metode, Hrvatsko sociološko društvo, Zagreb, 1999 (obavezno pročitati i Predgovre)

22. Internet web reference:

Informacije o web referencama studenti mogu dobiti na časovima predavanja i vježbi o čemu odlučuje predmetni profesor.

23. U primjeni od akademske godine:

2021/22

24. Usvojen na sjednici NNV/UNV: